

Nº 6.

Sestdeca, 5. (17.) Februar

Malka par gaddu: Mahjas weefis 1 rubl., pastes nauda 60 kip.

1872.

Rahdita jās.

Gekschsemmes sinnas. No Nibgas: jauns Widsemmes gubernator, — grimdamu lugu glab. No Tehrpatas: semkobr. israhdischanu. No Dypkalna dr.: mahjita Treu ammati-freibili. No Gulbenes pīsm.: pahre seemela-blahsmu. No Pehterburgas: Pehtera I. 200 g. dīm.-d., — salbatu atlaischanu us billeti, — lä Kreivusemmē eet ar slohlahm, — atlaiti saldati var slohlotajeem. No Pinnu-semmes: pahre landagu. No Moslawas: Wahju usvarresch.-sv. peeminaac.

Ahrsemmes sinnas. No Wahsemmes: Brubschu kapulje pahre slohlahm. No Franzijas: pahre karra-slaħdes lihōinachanu, — pahre slohlahm, — jid larra krittuschi. No Englanđes: Alabama striħde. No Nohmas: pahwesta finna fakolu komitejabm. No Spanijas: lä Spaneeschi sa-tee ar dumpineelēm Kubas fallā. No Amerikas: no Tschilegu pīsf. No Indijas: Englandeeshu warras-darbi. No Japanas: Japana doħħaħus us gaismu. Jaunmalħas sinnas.

Seemela-blahsmu un lorallu-sallas. Schkehrs isebrajeem! Resna behdas. Par dīmru mahju pirkħanu Widsemme. Mihlestibas freib-tiba. Var sinnu. Attibdes. Labbibas un zittu prezzi turgus.

Peelikumā. Meżmers Wihne. Var preeleem un lustehm. Kä weena few wiħru ismelle. Graudin! Grahmata laista is Schimbuleem.

Gekschsemmes sinnas.

No Nibgas. Kahda Pehterburgas awise at-neħfu seħħadu sinnu: „Us wiſsaugstalo Keisera pa-wehleschanu no 29. Janwar irr lihdsschinnigs Plož-kaſ gubernators, general-majors baron Wrangell, eezelts par Widsemmes gubernatoru, un paleek ar-ween generalu kahrtā.

— Preelfsch grimdamu fuggineku glahbschanas Widsemmes apgabbala beedriba 25ta Janwar no-spreda glahbschanas statfionus eetaisħt Bilsderinā un Buġi un preelfsch seħħam weetahm fagħdaht dselses glahbschanas laiwas, kas ar 10 aireem airojamas.

No Tehrpatas. Baltijas neddelas awisees Widsemmes semmkohpibas un ammatu-felmeschanas beedribas prezidents isfluddinajis seħħadu sinnu: „Widsemmes semkohpibas un ammatu felmeschanas beedriba 29ta un 30ta Junti un 1ma Juli f. g., noturreħs ihpaschu loħpu israhdischanu, kur flakt

arri lauka-darba riħki un loħpu-faimneekoschanas augli tiks iſtahditi. Schinni israhdischanu tiks wiſſadi pee lauku faimneebas waijadsgħi loħpi, bes laħdas ihpasħas noteħxchanas woi apsħimesħanas, un lauka-darbu riħki peenemti. Għoħda malkas par labbakħam israhditahm leetahm buhs goħda-leezibas raksti un naudas dħawwas, kā paċċi tee apgoħ-datee isweħlejsees. Naudas dħawwas tikkai preeħsch teem no Widsemmes p-eſuħtiteem laukufaimneebas ħeppem tiks isdallitħas un proħti, seħħadha kahrtā: preeħsch sir geem: par ehrsekeem 1ma dħawwa 25 r., 2tra dħawwa 15 rub.; par feħwem: 1ma dħawwa 20 rub., oħra dħawwa 10 rub. Preeħsch leel loħpeem: par weħrscheem: 1ma dħawwa 15 rub., 2tra dħawwa 10 rub., 3fha dħawwa 5 r.; par goħwiħm: 1ma dħawwa 15 rub., 2tra dħawwa 10 rub., 3fha dħawwa 5 rub. Par telleħm: 1ma dħawwa 10 rub., 2tra dħawwa 5 r. Preelfsch awiħm un par auneem: 1ma dħaw. 10 rub., 2tra dħaw. 5 rub.; par aitħam: 1ma dħaw. 10 rub., 2tra dħaw. 5 rub.; par barrotem auneem 7 rub. Preelfsch zu hħakħm: par kuileem 7 rub., par zuhże-nem 5 rub.; par barrotahm zuhħakħm 3 rub.; par sveestu: 1ma dħaw. 5 rub., 2tra dħaw. 3 rub.; par feereem: 1ma dħaw. 5 rub., 2tra dħaw. 3 r. Baribbu preelfsch sawiem loħpeem israhditajji warr paċċi liħds nemt, woi no israhdischanas komitejas par turgus malku pirkħi. Arri taħdus loħpus, fo negħibb taut isproħreweħt, warr atwest un ja patħi, tad-us komitejas għad-dan toħbi warr isuħtropħet.

Tadeħt teek wiċċi semju faimneeki un ammatu strahdneeli zaur scho sinnu uzażżinati, kas għibb fċo

israhdishanu preefsch fewis leetā līft, lai pahr sa-wahm israhdamahm leetahm wisswehlaki lihds 31mu Mai f. g. schai beedribai Tehrpata sinnu dohd. Tahs israhdamas leetas paschas warr 28. Juni pebz puß-deenas lihds pulfst. 9 wakara tē nodobt.

No Oppekalna draudses. Vidsemme, Baltijas wehstn. rāksta, ka 12tā Janvar f. g. turrenes mihtohts draudses-gans un mahzitajs Bruno Fromhold Treu swinnejis sawus 25 gaddu ammata-swehtus. Laudis no wissadahm dīshwes-kahrtahm sanahkuschi tik dauds, ka basnizā ruhme peetruskuse. Tai laikā, preefsch 25 gaddeem, kad mahzitajs kā jauneklis tur sawu fw. ammatu eesahzis, draudse bijuse tik nemahzita un tumšcha, ka kaimini tohs neewadami faukajuschi par „maisa dibbinu“ un par „tumšcho faktu.“ Bet mahzitajam sīrdigi puhslejotees, pahr nekahdeem eemesleem nebelhajoh, wissa tumšiba ar laiku isnihkus un deenas gaisma lauschu prahthus tik taht apgaismojuse, ka tee taggad deessgan labbi atsīhst sawa gamma teizamo zīhnishanohs un preezajotees pahr teem faldeem augleem, ko zaur winna neapnikuscho puhleschanohs panahkuschi.

No Gulbenes pilsmuisches. Tai 22trā Janvar nakti dabbujum scheit brihnishku dabbas gaishumu redseht, kahdu tik retti kad pedsihwojam. Minnetas deenas wakara-krehsliumā zehlahs no wakara pusses farlans gaishums un steepahs pahri us rihta pusi. Kad schis bij pahrtsteepes, tad issfattijahs gandrihs kā warrawihksne, bet schi strihpā bij dauds leelaka un kohschaka ne kā warrawihksne. Kamehr schi strihpā bij, tamehr debbes dauds un daschadās pehrwēs mahlejahs. Zaur schi strihpā bij balti starri us semmi eedami. Ap pulsten 8 tikka mannihts, ka tee starri no weenas weetas, tuvu pee seemela rinka swaigsnes, zehlahs un us wissahm pußehm us semmi skrehja. Wehl tikka mannihts, ka schi punktā, laikem kā duhmi greesahs un us wissahm pußehm par storrem, kā arri daschadās pehrwēs mahledamees, isplattijahs. Schis gaishums bij gandrihs wissu nakti. Kā dohmaht, tad bij schis gaishums augsti kahpusi seemela-blahsma. r—l.

No Pehterburgas. Kā jau sinnams, scha gadda 30tā Mai swinnehs Keisera Pehtera ta Leela 200-gaddu dīmschanas-deenu un Pehterburgas pilsfehtas waldischana jau farakstju se ihpaschu programmu, jeb norahdischanu, pebz kahdas kahrtas ta us to eezelta kommissione Pehterburgā lai gahda pahr daschu peemianu, kas pilsfehtai buhtu par labbu. Prohti: 1) Tai 200 gaddu dīmtdeenai par peeminnu tiks par to no pilsfehtas preefsch tam dohtu naudu, 6000 rubleem, isdoht to jau eesahktu grahmatu par Pehterburgas notikumeem, statistiku ic. 2) Bes tahm no piissehtas jau nodohmatahm 28 elementar-skohlahm, buhs us tahdu paschu wihsi Pehterburgas puße 2 puischu un 2 meitu skohlas eetaisht, ar to wahrdu „Skohlas par peeminnu ta Keisera Pehtera I. 200 gaddu dīmschanas-deenai.“ 3) Weenā

leelā pilsfehtas waldischanas mahjā uszels Pehtera ta Leela bildi. 4) Par muhschigu peeminnu tai weetā, kur Keisers Pehters pahr sawu paschu dīshwibū nebehbadams, kugga slihkomus glahba, peeminas-stabu no granitakmina zelt ic. 7) Trihs deenas no weetas tiks ta dīmtdeena swinnetā, pebz ihpascha wehl farakstama programma.

No Pehterburgas. Augstais Rungs un Keisers pawehlejis, ka no teem zaur scha gadda rekruschi nemishanu armijās pahraf buhdameem saldateem, buhs tahdus, kas lihds 1mam Janwaram f. g. astonus un wairak gaddus jau deenejuschi, us bikketi islaist un prohti tik dauds, kā zaur to jaunu saldatu pedallishanu pahraf irr, — un ka tais pulsōz, kur kad tohs aston un wairak gaddus deenejuschus us bikketi islaish, wehl pahraf saldati paleef, schi pahreju skaitu lai astahj, kamehr pahr to wehlak tiks nofazzihts, kā jadarra. Kā tas wijs ja-isdarra, pahr to karra-ministeris pawehleschanas dohs.

No Pehterburgas. Ka Kreevusemmē ar lauschu skohlahm ar misu sohleem us preefschu eet, to warr saprast no tahm sinnahm, ka Moskawas landschaftei preefsch skohlahm isdohschanas ar latru gaddu wairojotees un lihds ar tahm arri skohlas eijoht wairumā. Taggad pat skohlu isdohschanas istafoht 89,269 r., tas eshoht 10 prozentos no wissahm landschastes isdohschana. Elementarskohlu tai gaddā 1869—1870 bijis 441, ar 17,722 mahzelleem un mahzellem. Zaur zaurim weena skohla pilsfehtas isnahk us 3481 eedsihwotajeem un zeemōs weena skohla us 2862 eedsihwotajeem.

— Ta Kreevu avise „Jaunais laiks“ daudsina, ka generatu buhschanas waldischana leeloht klausināt, zil eshoht tahdu saldatu, kas no Baltijas gubernijahm zehluschees, kam Kreevu pareisa tizziba un tik taht prohtoht lassikt un rafstikt, ka tee us bikketehm islaisti, woi pawissam atstankā isgahjuschi, warretu palikt par skohlotajeem lauschu skohlas.

No Pinnu-semmes. Pinnu-semmes landagu jeb runnas-deenu eesahka 20tā Janvar pulfst. 11 preefsch pußdeenas, kad augsta Keisera trohna-runnu jeb manifesti senata istabā nolassija Sweedru un Pinnu wallodās. Pebz tam Pinnu gwardijas mušīhka kohris spchleja Kreevu un arri Pinnu tautas-mušīki.

No Moskawas. Pehrnā gaddā, kad Wahzsemme zaur Franzijas uswarreschanu tahdā gohdā kahpa un wissas walstes sem weena Keisera saweenojahs, tad iē Moskawā dīshwodami Wahzsemmes par walstneeli sapulzejahs kohpā us gohdā un preefamaltiti un spreeda, zittā gaddā arr tāpat kohpā fanahkt papreezates. Tāpebz tad arri schimē gaddā tai deenā, kad Wahz Keisera tikka eezelts, sapulzejahs kohpā. Kad pee māltites muhsu augstam Rungam un Keiseram pateiziga prahā wesselibu bij usdsehruschi, tad arri Wahzu Keiseram Wissumam pa telegrafu laimes-wehleschanu nosuhtija, us ko tas patekdamees tāpat pa telegrafu teem atbildeja. Pree-

zigi scho deenu noswinnejuschi, tee apnemahs ik gaddā, 6tā (18.) Janwar schahdus preeka-swehtkus par pecminnu swelthit.

Ahrsemmes sinnas.

No Wahzemmes. Pruhfchi sawā tautas weetneku sapulzē jeb landagā jau dauds deenas taggad firdigi spresch pahr skohlahm. Gribb taggad pahr to eezelt jaunu liskumu un prohti tahdu, fa lai skohlas teek atswabbinatas no garrigneelu viribas. Skohlas garrigneelu usraudischanā tadeht jau ne-warroht felt, fa garrigneeli eshoht no daschadahm tizzibahm un tee dseennahs latris sawai tizzibai leelakas restes skohlu buhsehanā peesawinah, zaur fo atkal zittahm tizzibahm noteek pahriba. Tad nu waldischana patte buhdama arri skohlu waldineze, gahda-schoht, fa wissahni tizzibahm weenadas restes n. t. pr. Gan nu garrigneekem arr leels pulks aissstahwetaju un tadeht sapulze naw wis masa zihnischanahs.

No Franzijas. Frantscheem jau eshoht pahr-gahjis tas leelais karstums, ar fo tee nehmahs naudu samest precksch farra-skahdes aismatsfashanas Wahzeescheem. Nahda Wahzeeschu johfu awise bilda rahda fakki, kam us astes-galla zeppure, fur eemett to naudu un appakshā lassams: „Frantschu tautas samesta nauda gan buhs tik dauds ween, fa to tapat la daschu zittu, fakkis us astes-galla warrehs ainstest.“ Tad stahsta paschas Frantschu sinnas, fa tas karstums atdsifis, pirms baggati augti bijuschi manami. Patte baggataka pilsfehta Rouen tik 80,000 frankus ween jamettuse, — fa tad nu warroht zerneht, tohs tik dauds millionus wehl aismalsah! Sinnams, masumu gan nebuhs wis famettuschi pa zittahm maliahm arr, bet tas jau tikkai seeds ween no ta leela parrada. Ar to nu gan Frantschi parahdijuschi, zik wehrtu winni turr' sawu tehwssemni un fa to labprahrt gribb atswabbinabt no sweschineku warras. Par winnu ne-eespehshchanu gan newaijadsetu wis smeetees.

No Frantschu sinnahm redsams gan, fa Franzija arr gadd' no gadda wairak skohlu pee-aug, un wairak behrni teek mahziti; bet noscheljomas tas ween, fa mas pee ihstenas gaismas teek, jo winnas skohlas stahw garrigneelu, ihpaschi Jesuitu, warra. Bit leels tur wehl skohlu truhkums, to warr nosfahrst no ta, fa 1869tā gaddā no 309,788 jauneem rekscheem atraddusches 60,724 tahdi, kas nemahzejuschi ne lassih, ne rafstih. Tapehz nu Frantschi arr no sawas waldischanas pagehr, lai skohlahm atnemmoht garrigneelu warru, tad eeschoht labbat. Tad wehl isteiz, furrās gubernijās to nemahzitu wairak un furrās masak. Bet garrigneeli tahdam padohmam stipri stahw pretti un negribb pakaut, fa skohlahm winnu pahrwaldibu buhs atraut. Arri Franzija jo deenas wairak gaddahs tahdu wezzkattotu, kas pahwesta nemaldbas bauslim prettineeki. Osird, fa tee arr schur un turr lassotees kohpā, sawu ihpaschu draudsi dibbinah.

Wehl no Franzijas. Tik taggad Frantschi sinnas islaiduschi pahr to, zik winneem farra-wihri krittuschi ta pehdejā karrā ar Wahzeescheem. 75,000 wihri teem palikuschi farra-laukā, woi spittalos, 15,300 Wahzemme un tahdi 1700 Schweizos ar farra-bruhzehm woi zittadahm kaitehm mirruschi, ta, fa pawissam teem krittuschi 92,000 wihri.

No Englandes. Sahk atkal karsti ween pa awisehm no jauna daudsinaht tahdu pa puissi jau aismirstu strihdi stary Englandi un Seemet-Amerikas brihw-walstehm, fas tahm sawā staryā iszehlees no ta laika, kad brihw-walstes ar faveem dumpinekeem, teem atkrittejeem deenwidd'nekeem farroja. Tolaik' Englande dumpigeem wehrgu-walstnekeem bij palah-wuje neween farra-fuggus buhweht un isrihkoht te sawās ohstās, bet arri seemelneku fuggus Englandes juhmallās kibbeleht, tur kahds fuggis, kam wahrds „Alabama“, seemelnekeem leelu skahdi darrija un tadeht arri wiss tas strihdis nosaults par „Alabama strihdinu.“ Schis Alabama fuggis Englandes ohstās it bes kahdas aissleegfashanas us sawu laupischanas ammatu bij fataishees, un deesgan skahdes seemelnekeem darrijis. Tuhlin pehz ta farra tadeht kih-wis iszehlahs stary Englandi un Ameriku, bet tas reisu reisahm palikka tik klujs, fa bij jadohma, nu wiss jau isheidsees; ir johneem padaudsinaht arr, fa jau heidsees, — bet, fas to dohd! Ar reisi atkal fabka daudsinaht, fa abbi strihdneku lubguschi zittas Eiropas walstes, fas lai ar sawu padohmu palih-dsoht winneem meerigi to strihdi islihdsinaht. Tā tas strihdes ugguns bij tik labbi jau fa pelnos at-pakkat eelihdis, — bet nu ar reisi atkal ischahwees pilnās leesmās un wissas awises fabk pahr to, fa pahr tahdu jaunu brihnumu stahstiht; — ir paschi kohpmanni un spekulanti pahr schahdu sinnu ditti fabihjuschees. Taggad, fa osird, Amerika no Englandes pagehrroht ne ween atlihdsinaschani tahs skahdes, fo wehrgu-walstneku fuggi winnu fuggeem pardarrijuschi, bet atlihdsinaschani arri par to, fas no ta iszehlees, fa winnu karschs ilgaki wilzees tadeht, fa Englande prettineekeem schā un ta peepalihdsejuse. Gan jau Amerikaneeschi un arri Englandeeschi buhs-aprehkinajuschi, fa ta skahdes atlihdsinaschana istaisa kahdus simts millionus mahrzinu sterlinu woi dollaru. Englandeeschi skohpi makstaji un par wainigeem arr tee labprahrt negribbehs wis palikt, — fo tad nu darriht? Woi spehkfös eet? Tas maksa warr buht wehl wairak un — fas sinn, woi tad nebuhtu divi lihds trihs reis tik dauds ja-ismaksa. Zitti, fas notaht us scha strihdina lubkojahs, gan fakka, fa Amerikaneeschi peelaidschotees arr par majaku maksu, winni tamdeht ween tik dauds prassohrt, lai jel faut zik warretu dabbuht. Kas nu sinn, fa schi leeta isbeigsees, — juhras-karrotajas abbas walstes irr spehzigas, — lai Deewos nedohd, kad tahs newqrretu tapat ar labbu islihdsinatees.

No Rohmas. Pahwests kahdahm zittu semmju

Kattoliskahm komitejahn rakstijis tā: „Tahs scha laika waldischanas wissas no tizzibas atkrituschas; winnas sawus weetneekus suhtijuschas us Rohmu pee tahda kehnina, kas no basnizas atschkirts.“ Tad nu pehz scheem pahwesta wahrdeem now wairs neweena waldineeka, kas warretu par kattoli nosauktees.

— Italijas waldischana gribbeht Rohmā Turzijai nowehleht plazzi, kur sawu wehstneeka pulli buhweht, tapehz, ka Italija Konstantinopele tahdu ruhmi dabbujuse preefsch sawa wehstneeka pils.

No Spanijas. Amerikas finnas stabsta, ka Kubas fallā Spaneeschti prett dumpineekeem un wisseem teem, kas tahdā apgabbala dīshwo, isturrotees lohti neschehligi un breefmihi. Tam pretti dumpineeki atkal netaupoht Spaneeschus, arri: nesenn tee weenu pilsfehtu usnehmuschi un gluschi nodedsinajuschi un tohs saldatus, ko sawangojuschi, wissus nokahwuschi. Wehl now noredsams, ka ar scho nelaimigo fallu paliks.

No Amerikas rafsta, ka tahs nodegguschas Tschitagu pilsfehtas eedshwotaji gauschi sliki taggad buhwejohit sawas jaunas mahjas; winni dohmajohit, kad tik ween no keegeleem buhwejohit, tad jau nefahda behda wairs nebuhschoht no ugguns-grehka; bet — kreetas apdrohshinaschanas beedribas gan neusnemchotees neweenu tahdu mahju apgalwoht.

No Indijas rafsta, ka Englaudeeschi sawu warru atkal schoreis tur effoht apgahrijuschi arr warrasdarveem. Nejenn tifka pa avishem finnohts, ka tur dumpi sazehluhehs ta tauta, kas sauzahs „Rufas.“ Englaudeeschi scho dumpi itt drihs sawaldischus un deesgan bahrgi ar teem strahdajuschi, prohti, pehz uswarreschanas, ar teem sawangoteem dumpineekeem. Paschi Englaudeeschi sahkuschi pakkat mekleht, ar kahdu sinnu tik dauds zilveki teekoht ar nahwes-johdu sohditi. — Kahds waldischanas kommissaru weetneeks, Kowan wahrdā, lizzis pehz tam, kad jau pilnigs meers bijis, 50 no prettineeleem ismekleht un tohs noschaut. Us sohda weetu weens no teem noteefateem mettees Kowanam wirsū, bet tizzis drihs sawaldishts un nokauts. Tohs zittus Kowans pats no sawas galwas lizzis feet pee leelgabbaleem un tā faschaut. Bits kommissabrs atkal kahdus 15 lizzis tā noteesaht. Dumpineeku pawissam bijuschi kahdi 300 un tee wissi effoht noleetati us neschehligu wihs. Sinnams, ka zitti laudis tahdas breefmas redsedami, to wissi augstakai waldischana pasinnojuschi un schi nu likkuse wissi to gruntigi ismekleht. — Mahdahs, ka Angli to jau aismirjuschi, kahds sohds teem preefsch ne ilgeem gaddeem usgahja par tahdu neschehligu dīshwi agrakos gaddos. Zif Angli familiyahm newaijadseja toreis ar sawu dīshwibu us breefmiako wihsi to atlihdsinaht, ko paschi ar sawu zeetfīdibu un neapdohmigu spaidischanaa pee Indeefcheem bij yelniijuschi.

No Japanas taggad labbas un preezegas finnas ween naht, kas israhda, ka schi semme, kas wisschekas sawus wahrtus Eiroopeescheem atvehruse,

ahtraki pee gaismas nahts, nefā kihna, kas pahr dauds fuhtra un sawu nahwes meegu pahr dauds eemihlejuse. Pats Japanas leisers jeb Mikado taggad islaidis schahdu sinnu: „Manna semme taggad pilnigi pahrwehrschahs un dohdahs no wezzeem eeradumeem us jauneem, ko es no firds wehleju. Tadeht usaizinu wissus gudrus un mahzitus laudis, waldischanaai naht par waddoneem un valihgeem. Saunibā irr lohti waijadsgs, iwesthas semmes redseht un ar daschadeem pafaules eeradumeem eepaschtees. Puiseemeem un meitenehm tadeht waijag us ahrsemmehm reisohit un mannae semmei buhs par swehtibu tahs eemantotas finnaschanas, ko winni pahrneffihs. Seewischkas lihds schim netifka par neko rehkinatas, tapehz, ka tizzeja, tahm ne-effoht nekahda sapraschana; ja tik winnas buhtu labbi audsnatas un mahzitas, tad winnahm tas peenahkams gohds netruhktu wis.“ — Seschhas jaunas Japaneschu dahmas, no augstas zilts, no kahdas Eiropeetes wadditas, aiseisojuschas us Ameriku, par sawas walsts mafsu, skohlās mahzitees.

Jannakahs finnas.

No Nibgas, 4tā Februar. Finanzministera valihgs, general-adjutants von Greigh, walkar walkara tē cereisoja.

No Berlines, 2. (14.) Februar. Schodeen ta norruna pahr pastes buhshamu starp Wahzemmi un Franiiju irr paraftita.

No Berlines, 3. (13.) Februar. Leisers Wilhelms palizzis slimis un wehl now atspirdsees. — No Wilhnes finno, ka krohna-prinjis Rudolfs esflimmis. — Amerikas fabeedrotu walsiu presidents Grants Englaudes waldischanaai finnojis, ka winsch Alabama strihdē no sawa nodohmata mehrka nemas negrohūschotees. — Tam pretti Englaudeeschi rafsta, ka Amerikaneeschi itt miigli effoht atbidejuschi, lai gau isfazzijuschi, ka paleeckoht pee sawahn viermahm pagehreschanaahm.

No Berlines, 4. (16.) Februar. Taggad buhshoht Lauenburgas walsti pawissam preefschift slakt pee Brustjias. — Seemet-Amerikas waldischana nahlamas deenās buhshoht nosfazilt, kas ihsti winnas pagehreschana effoht tai strihdē un pee ta tad arri buhshoht palisti.

No Paris, 1. (13.) Februar. Dardzina, ka Franiijas waldischana nefenn atkal eefahkuje ar Wahzemmi dingetees pahr to, lai ta wehl no tahn pehdejahm gubernijahm iswestu sawus farra-pulkus prohjam.

No Madrides, 31. Janwar (12. Febr.) Waldischana nosfazijuschi, ka lai tohs fuggus, kas pehz 14. (26.) Janwar no Nehwales isnahlujchi, tuhlin ne-eelaisch oħstas. (Lai kam kohlera-fehrgas deht, kas Nehwale atkal parahdjuschi.)

No Londones, 1mā (13.) Februar. Nihta-Indijas gubernators effoht nokauts.

Seemeta-blahsma un korallu-sallas.

Sawā 5tā nummuri effam peeminnejuschi ditwus notifikus, pahr kurreem daschi laffitajl no mums luħgujuschi isflaidroschanu. Tahdu isflaidroschanu tad nu tē gribbam pafneegt, zif paschi pahr to sinnam un rafidōs useetam.

¶ Pirmais notisksums irr ta seemela-blahsma, ko 23schai Janvar iseijohht un 24tai nahkoht pee debess redsejam. Scho dabbas jaikumu jeb brihnumu redsejuschi un wehrā likkuschi dauds weetās un nemahziteem laudihm wissur tas bijis par breesmu- un draudu sihmi, ko neko labbu nenosthmejohht; pat Frantschi (neba nu tee apgaismotee) to noturrejuschi par karra-sihmi un preelschfluddinaschanu, un preezaju- schees, ka drihs buhschoht klaht tas laiks, kad schee warreschoht Wahzeescheem to leelu us warreschanu at- reebt. Ka awises fluddina, schoreis ta seemela-blahsma bijuse neween wissā Eiropā, bet arri Asija redsama un wissur laudis to apluhkojuschi un pahr to spree- duschi katri pehz sawahm dohmahm un pehz sawas sapraschanas; bet ar to wissi weenā prahā, ka schahdu tik pilnigu un leelu seemela-blahsmu, ka schoreis, retti gan kad redsejuschi. Ka pirma reisa naw, to labbi sinnam un paschi arr effam peedishwojuschi, lai gan dauds masak un tik us ihsaku brihdi;zik daudsreis arr ne-effam dabbujuschi redseht zaur to, ka gaiss pee mums bija apmahzees.

Bet kas tad schi taha seimela-blahsma ihsti irr un ko winna nosihme?

Kas schi seemela-blahsma irr, pahr to deesgan irr gudrohts un rafstihls, bet ka rahdahs, tad paschi dabbas ismekletaji to wehl ihsten naw isdibbinaju- schi. Par seemela-blahsmu to sauz tadeht, ka tahlā seemeli to jo beesi dabbu redseht un zitti safka, ka tai widdū, fur paschā seemas widdū wairak mehneschus saule nemas naw redsama, taha blahsma il- naiks naftsumschumu apgaismojohht. Bet netruhkf arr tahu sinnu, kas safka, ka paschās filtajās sem- mēs tahu blahsmu redsejuschi; pats leelais dabbas ismekletajs Humboldts safka, ka winsch Peru semme, deenwiddus Amerikā, itt skaidri redsejis seemela- blahsmu un weens zits, Daltonis wahrdā, safka, ka winsch Londonē manuijis deenwiddus blahsmu.

Lai gan tē ihsumā tahu dabbas mahzitaju finnas newarram isskaidroht un tē preelschā zelt, to- mehr tik dauds warram fazzyht, ka daschi to seemela- blahsmu nosaukuschi par magnetigu pehrkonu, fazzidami, ka ta zektotees no semmes elektrizitetes un magnetibas spehka, kas sawus twaikus un sawu spehku gaissā islaisch, jo effoht nomauinhts, ka taha brihdi, kad seemela-blahsma redsama, magnetes addata ne- meerigi kustotees. Ka schahda blahsma tikkai weegli twaiki ween irr un nekahdi beesee miglas padebbe- schi, to warr saprast no ta, ka paschi schinni reisā blahsmai zauri warrejam redseht swaignes. — Kas elektrizete un magnetiba irr, to jau gan finnabs tee, kas skohlas gahjuschi un teem, kas to nesinn, grubti buhtu, un irr arr' ne-eespehjams, scheitan isskaidroht bes tahn turflaht waijadsigahm maschinahm. To- mehr, ja tāds no muhsu rafstneekem saprastu to zaur rafsteem jo plaschi isskaidroht, to mihi luhdsam, sawu padohmu tautai ne-aisleeght. Arri wezzais Stenders pahr to jau rafstijis sawā „Gudribas grah-

matā no pasaules un dabbas," 39tā un 40tā lapp. p., bet tās arri irr nepilnigas finnas ween.

Tomehr tik dauds katis prahligz zilweks warrehs atsicht, ka tee irr Deewa darbi dabbā, bet ne kahdi draudi un sihmes us karru, woi kahdu zittadu nelaimi un sohdu, ka dohma un tizz tikkai tahdi kautini, kas neko nesinn un neproht pahr dabbu un dabbas spehkeem.

La ohtra leeta, kas preelschajā nummuri peemineta, irr tai pehdejā finnā no Amerikas, fur teek stahstihls, ka semmes gabbals nogrimmis, kas stahwejis us korallu pamatta. Kas tas tāds korallu pamats irr, pahr to kahds wahrdā ja-runna.

Deenwiddos un ihpaschi klußā juhra irr dauds tādas fallas, ko nosauz par korallu-sallahm. Schahs fallas iszettahs no favadeem maseem juhras kulkainischiem. Chrmigi gan tas skann, bet tomehr teesa. Tee kulkainischi tik masini, ka kneepaddatas galwina. Schee kulkainischi paschā juhras dīskumā, fur wiss kluß un rahms, fahl augt un sawus dīshwolkus buhweht stahwu us augschu. Sinnams, pa-eet gaddi, gaddu-simteni un warr buht arr tuhtstoschi. Kulkainischi paschi wairojahs no winnu barribas un netih- rumem un winnu mahjas jeb korallu akmini pee-aug leelumā un resnumā un steepjahs us augschu, kamehr finnams pehz gaddem isnahf uhdene wirspusse. Tē nu augschana tuhdat mittejahz, jo kulkainischi tuhlin nomirst jun winnu dīshwolkli paleek tulfschi, ka to pee teent korallu zauramineem warr redseht. Bet neba nu weens pats tāds korallu steebris woi stabs us augschu eet, — dauds simti un tuhstoschi zits zittam lihdsahs steepjahs ar laiku no uhdene ahra un tē paleek meerā. Sinnams, kad tik tahlā jau tizzis, tad no appalsshas neko wairs newarr palihdseht. Bet wai nu darbs ire gallā? Neka! Ko tad tas warretu palihdseht — tā astah, lai atkal eet pohstā. Tē nu wirseja dabba eesahf sawu skunsti, strahdadama tā: Ar laiku wehjsch pee-wedd kahdu ar gleemescheem aplippuschu kohla-gabbelu steebram klaht, — tas tē aiskerrahs, paleek stahwoht un koralles aissarga no wehjeem tik ilgi, kamehr schahs par plattu klinti fa-auguschas, fur katis puttelihls un katis stahdinsch, kas no tahlenes atpeld, paleek stahwoht. Gaddahs nu arri, kad pa laikeem kahdi peekussuschi uhdens putni tē nomettahs atdussteez. Winnu juhdi, ko tē astahj, pazettahs ar laiku ka tāds kalmisch us augschu, pee ka dauds zitti pa uhdene peepeldejuschi krahmji sakrahjahs. Gaddahs nu atkal, ka wehtra kahdu semmes-putnu us juhru atdenn, kas arr tē nomettahs atpuhsteez un kas warr buhtu weenu ohtru nesagremmotu fehlas graudinu no sawas mahgas ismett; schahdi graudinai fahl dihgt, dohdahs us augschu un tē iszettahs kruhmi, un daschureis arr kohki. Taha wihsē eesahfums dibbinahs un jauna falla aug arween klaht, un tā ta arween wairak teek aissargata no wehjeem un juhras wilneem. Wehjak putni schē isdus ne- ween ihsu laiku, bet arri taisa few ligsdas un is-

perr sawus behrnus. Arri zaur to jau ta semme tè gaddu no gadda paleek arveen leelsaka un plaschaka. Gaddahs atkal, fa kahds kohkus-reelsts tè peepeld klah; uhdens winna zeetu misu gan nebij warrejis pahrspeht, bet augliga semme to pahrspehi gan, tas plihst puschu, islaisch salnes un paleek par leelu kohku, kas sawas beesas lappas us wissahm pufschm isteepj. Wehlaki kohks pee-audsis buhdams, nefs auglus; schee nofriht semme, dihgst un atkal jauni kohki schaujahs us augschu un tå tas eet gaddu no gadda us preefschu, kamehr no maseem korallu steebreem un peenesteem neezineem paleek leela plascha falla, kas ar beeju meschu apauguse, wissadus auglus spebj isdoht. Ar laiku ir zilweki kahdi woi nu no sadragateem suggeem, jeb no kahdahm attahkam fallahm us juhru nomalbijuschees, no wehtras teek tè peedsihti, kas newarredami wairs nefur probjam tift, tè patwehrumu atrohd un us dsihwi nomettahs, woi nu us tik ilgu laiku ween, kamehr zaur kahdeem juhras-brauzejeem, — ko Deews teem peesuhta, no schejenes teek atswabbinati, jeb pawissam tè us dsihwi nomettahs. Bik dauds tahdås fallas wehl dsihwo nejaukas-tautas, kas no Deewa neko nefinn un zitti zittus apkarro un apelhd. Daudsås tahdås arri jau strahda muhsu missionari un jau dauds tuhstoschus atgreesuschti pee ta labba Gamma. Lai nu gan schahs fallas brihnum' jaufas, tomehr dsihwe wissas newarr tik drohsha buht tadehk, fa ne wissur winnu pamats irr zeetas, beesi zitta pee zittas stahwedamas korallu klintes, bet leeli gangi starpå palifiksch, fur juhras uhdens wattigi pa appakschu warr tezehzt. Gaddahs nu reisahm leeli pluhdi un leetus, kas ilgu sailu to wehl ne-beesu semmes fahrtu dikt i smehrze un pa appakschejem gangeem arr straumes rauj, tad tå warr notist, fa muhsu preefschejä nummuri lassijam, fa notizzis Floridas walsté, fur tahdes semmes gabbals, kam tikkai korallu pamats, sagahsees un noslizis juhrå. Sinnams, fa tahdås weetås, fur schahda jauna falla wairak gaddusimtenus buhs dibinajusehs, ta arr buhs stiprofa, ir schahdam pohstam pretti stahwecht. Bet, fur tad schinni pafaula irr pilnigs meers un pilniga drohshiba? Kibbeles un liffatas useet wissur, kad ne us schahdu, tad tak atkal us zittadu wijsi.

Schkehrsits Dsehrajeem!

Taggadeja Frantschu waldischana ar liffumeem schkehrsits liffuse preefschä dserschanai, zaur fo dsiiruki lai teek usflattiti par newehrtigeem zilwekeem. Tahdeem, fo atrohd peedsehruschus, jamaksa naudas-strahpe no 1 libds 3 frankem. Tahdu, fo pa 3 gaddeem divi reis noteesa dserschanas deht, kad tas nu treschä reisä dsehruma deht preefsch teesas, noteesahs us zeetuma sohdu us 6 libds 30 deenahm un us naudas strahpi no 16 libds 300 frankem. Bes tam wehl tahdu nosazzihs par newehrtigu: 1) wehleschanas rekti tam doht, 2) winnu kahda ammatä eeveh-

leht un 3) winnu eezeit par heedru pee swehrinato teesas woi kahda zittä gohda=ammata; tam atnems diwöös gaddöös to rekti, karra-eerohschus walkaht. Wissi tahdi, fo kahdås darrischanas atraddihs peedsehruschus, lai tee buhtu walstu-wezzafee, teesu-fungi, leezineeki woi polizei-meisteri, tifs sohditi tå, fa teek apstrahpeti tee, kas diwreis bijuschi peedsehruschti. Tåpat arr trakteerneeki tifs strahpeti, ja tee sawus weefus peedsirdihs, jeb tahdus peedsehruschus pee few us-nems. — Schahdus liffamus Frantschi tik fadoh-majuschi, bet mehs no firds wehletu, fa tohs arri zeltu spehka un fa tee baggatus auglus nestu. —t.

Nesna behdas.

Lai gan mehdj Latweescheem pahrmest mahnu-tizzibu un dumjibu, itt fa ta buhtu winnu eeman-tojama teesa ween, — tomehr atrohd pee zittahm-tautahm tahs paschas mantas wehl gan drihs leelaka mehrå un paschä apgaismotä Wahzsemme naw masums tahdu lautinu, kas sawu patwehrumu melle mahnu-tizzibä.

Meldereem un slaktereem arveen mehdj pahrmest, fa tee nobarrojotees trekni, — tadehk arri schis Wahzsemmes stahstinsch runna pahr melder, kas sawu mcesu gan fabarrojis trekni, bet sawu garru atstahjis bes gaismas.

Streebu melderis bij ihsten barrohls tehwisch, tik resns fa garschs un ja kas dohmatu, fa winsch masaf swerr neka pusstrescha birkawa, tas buhtu aplam rehkinajis. Wissi skohderi teiza, fa effoht dikt gruht, winnam riktigus swahrkus pataisjht.

Bet par kibbeli, kaulu-fahpes jeb ta tå nosaufta giftie ne fo nebehda ja pahr to beesu fahrtu tauku, un reisu reisahm winnu sweeda us gustas, fur tas neddelahm mohzijahs.

Kleis atkal tå bij, fa kaulu plehshanas to zeeshi mohzija un fa nekahdas apwahrdoschanas nedj puschtotaju drappes un nostrikheschanas nepalihdseja. Un fa tad arr' warreja palihdseht, jo wahrdotajs jau fazija, fa newarroht tik ahtri to riktig trahpiht, jo giftes effoht kahdas dewindefmit dewinas.

Tik ilgi gaidiht, kamehr Pelnui Tehzis wissas 99 giftes isprohwe un to ihsto trahpa, bij resnajam melderam pahr dauds. Daktera nahkumis gan mak-saja diwus dahlderus — kas winna skohpumam warrena nauda, — tomehr waijadseja to lubgt, lai nahk.

Dokteris, sinnams, parakstija sawas sahles; un kad reis melderam atsal plehfeji stipri bij uskrittuschi, dokteris dewa padohmu, fa tohs kaitigohs loh-zelkus waijadsetu drusku kwehpinaht.

Meldereene doktera padohmu dsirdejuse, fabihjahs, jo wiina zittu kwehpinachanu nesinnaja, fa tik gasku skursteni kwehpinaht, fo Latweeschi mehdj nosauft schahweschani. Pehz kahda brihtina ta tihri behdiga dakterim atteiza: „Ak doktera lungs, fa gan tahdu resnu tehwinu dabbuhnt skursteni eelschä?” T.

Par d'simtu mahju virkschann Widsemme.

No 1. Julija 1871 lihds 1. Janwarim 1872.

Bahrdev. wahrs:	Bit Borsone	Bit dald. Bonna Boidemois	Bit: Rutifiserre	Bit 1 d. Allasch
Behrens	33	733 d.	75 gr.	88,170 r.
Stryk	2	47 "	11 "	8,482 "
Pistohlkors	2	32 "	—	7,762 "
Blantenhagen	1	18 "	18 "	2,800 "
Mensenkampff	20	425 "	19 "	67,630 "
Stein	24	600 "	55 "	81,872 "
Bietinghoff	8	149 "	59 "	22,390 "
Seel	16	371 "	16 "	61,434 "
Blankenhagen	2	43 "	20 "	5,000 "
Brümmer	35	816 "	67 "	109,657 "
Niga	2	11 "	57 "	1,860 "
Maydell	7	75 "	72 "	11,935 "
Mensenkampff	13	243 "	60 "	33,731 "
Rosen	3	91 "	34 "	15,200 "
Kadloß	5	72 "	45 "	8,005 "
Igelstrom	4	131 "	61 "	18,000 "
Noth	5	88 "	35 "	9,332 "
Mulff	1	36 "	78 "	6,000 "
Wulff	1	19 "	18 "	2,700 "
Rosé	8	142 "	39 "	24,456 "
Stryk	4	114 "	50 "	23,804 "
Willebois	4	72 "	44 "	11,547 "
Manntuuffel	12	199 "	84 "	28,110 "
Manntuuffel	1	11 "	68 "	1,420 "
Manntuuffel	10	158 "	6 "	21,130 "
Manntuuffel	1	9 "	15 "	1,300 "
Manntuuffel	4	70 "	14 "	10,540 "
Manntuuffel	3	39 "	60 "	6,100 "
Manntuuffel	5	88 "	—	14,827 "
Stryk	1	30 "	87 "	7,500 "
Anrep	19	423 "	55 "	72,360 "
Schröder	16	436 "	48 "	74,950 "
Schröder	6	139 "	30 "	21,750 "
Schröder	4	94 "	9 "	16,250 "
Schröder	3	55 "	36 "	9,850 "
Rehnen	24	375 "	34 "	51,072 "
Pander	10	168 "	71 "	28,374 "
Wrangell	26	577 "	—	81,715 "
Weyendorff	3	95 "	66 "	14,530 "
Lövis	7	145 "	15 "	21,359 "
Niga	1	15 "	24 "	1,832 "
Riga	1	14 "	85 "	1,643 "
Stankiewicz	28	610 "	85 "	76,906 "
Pander	1	39 "	14 "	5,000 "
Transehe	10	241 "	19 "	37,757 "
Vock	2	25 "	6 "	4,000 "
Berg	11	217 "	47 "	30,050 "
Bietinghoff	20	287 "	72 "	43,695 "
Schröder	9	308 "	66 "	52,702 "
Vorg	6	171 "	—	27,206 "
Grote	2	34 "	41 "	4,823 "
Grote	2	38 "	35 "	6,500 "
Wolff	2	33 "	45 "	4,630 "
Transehe	20	396 "	78 "	50,980 "
Ungern Sternberg	12	193 "	46 "	28,230 "
Boje	12	190 "	61 "	26,459 "
Boje	26	511 "	57 "	71,653 "
Zur Mühlten	11	265 "	64 "	30,600 "
Maidell	2	45 "	43 "	5,660 "
Dettingen	2	103 "	25 "	15,280 "
Staden	1	21 "	7 "	1,600 "
Möller	1	20 "	27 "	2,700 "
Möller	2	52 "	37 "	6,700 "
Manntuuffel	12	275 "	9 "	31,526 "
Seidlitz	4	127 "	17 "	20,500 "
Richter	9	163 "	—	28,607 "
Manntuuffel	7	103 "	20 "	14,670 "
Manntuuffel	6	90 "	1 "	11,555 "
Löwen	5	59 "	81 "	9,174 "
Grote	1	35 "	85 "	5,750 "
Möller	1	16 "	79 "	2,108 "
Kulbach	3	83 "	15 "	10,100 "
Bietinghoff	2	33 "	32 "	4,500 "
Pegeschoff	14	350 "	45 "	46,840 "

603 zeemati — 12,634 d. 29 gr. mafsa 1,826,840 rub.

Dalveris zaur zaurim rehkinajohit mafsa lahdus 144 rub. Beematis zaur zaurim rehkinajohit mafsa 3029 rub.

* * *

Mihlestibas svehtiba.

Svehta mihestibas wehsmina,
Kas no Deewa mihestibas nahf,
Deewa behrna firdi zillina,
Laj tas inhto "Abba Lehtih" mahf.

Un winsch zetsku eet it haitigu
Atspeesdamees tizzib's sisslinā;
Zerriba tam pafneeds spēzīnā,
Kas ka swaigsne mirds tam zellinā.

Sweedri pil tam deenas karstumā
Eijoht garru, tahtu zellinā;
Kahjas gurst lihds uslahpj kalmīnā,
Mihliba to d'senn us tehwifchku.

Saule laishabs, zeema pullstens swann,
Tehwa sehtu eeraugst tuvumā,
"Drihs tu mahjās!" austis nu tam skann,
Preezigs friht us zelleem luhgšana.

Saules felta starri apstarro
Peekussuschu zellineelu nu,
Svehta wehsminta to apwehsmo
Deevu luhgdoms beids tas d'shwibū!

E. F. S.

Par finni.

Luhdsu tohs, kas par Mahjas weessi no pehrna woi agraeem gaddeem parrada, lai jel drihsumā to peenahfamu mafsu man peesuhta.

Ernst Plates.

Mahjas weesa apstelleschanu, woi issluddinaschanu dehf nebuhs rakstīt pee redaktehra, bet pee ekspedizijas, pee Ernst Plates funga un turpat arr ta mafsa jaapeesuhta.

Medakzija A. L.

Atbildes.

O. Pr.—K. Senn jau gribbeju Dums arsolitū atbildi rakstīt, bet newarru sadabbihi Juhsu adresi. Luhdsami, užvohdeet man to.

A. Sp. r. a. Pateiju par Juhsu peshutijumu, drihs ween to lissku leeta.

J. B. Skahde par Juhsu darbu! Warrejat tak manniht, la tahdas leetas newarr, neds arri peeslahjās laika-raksts eelst.

B. B.—s. Labprāht buhju jau ušnemis, bet nam Juhsu per-

schas pebz mehra un pebz lahtas fatikas. Medakzija.

Labbibas un zittu prezzi tirgus,

Rīgā, 4. Februar 1872.

Ma ffa ja pa r:

1/3 tīchiw. jeb 1 puhru kweeschu	4 r. 80 f.
1/2 " 1 " rudsu	2 " 50 "
1/3 " 1 " meeschu	2 " 30 "
1/3 " 1 " ausu	1 r. 40 f. — 60 "
1/3 " 1 " rupju rudsu mistu	2 r. 30 f. — 40 "
1/3 " 1 " bīdeleju rudsu mistu	3 " 25 "
1/3 " 1 " kweeschu mistu	5—50 "
1/3 " 1 " meeschu putraimū	3 " 25 "
1/3 " 1 " grillu putraimū	4 " 20 "
1/3 " 1 " auju putraimū	— " — "
1/3 " 1 " sīru	3 " — "
1/3 " 1 " lartuppelu	1 " 10 "
1/3 " 1 " feena	— " 60 "
1/2 " jeb poħdu	1 " — "
1/2 " appiu	— " — "
1/2 " sveesja	5 " 50 "
1/2 " tabala	1 " 40 "
1/2 " leohna līnu	— " — "
1/2 " bralka	— " — "
10 pudbu jeb 1 birkaw. leohna līnu	54 " — "
10 " 1 bralka	37 " — "
1 muzzu līnu fehlu	10 " 50 "
1 " fīllu laħdu muzzu	17 " — "
1 " egli muzzu	16 " 50 "
10 pudbu (1 muzzu) farlanahs fahls	6 " 25 "
10 " rupja valtahs fahls	5 " 50 "
10 " fmalkas valtas fahls	5 " 25 "

Atbildedams redaktehrs: A. Leitan.

Mesmers Wihue.

(Slatt. № 5.)

Nu eenahza Tereses mahte.

"Tee eeluhgti weesi jau wissi sapulzejuschees," winaa svehschi fazzija.

Mesmers metta ar galvu. "Un mehs arri jau gattawi eet!" winsch mahtei atteiza.

"Kä nu warreit teift, fa gattawi, Tereze jau wehl gull aismigguse?"

"Gan winnu mohdinaschu, tad laiks buhs. Kur manna glahses-armonika?"

"Sahle jau irr, fa paschi pawehlejaht!"

"Nu tad eesim turp, sahle buhdams Terezi mohdinaschu!"

Sahle jau wissi Wihnes leelmanni sapulzejuschees gaidija. Tur bij wihi no muischneekem, studeereteem un wissadahm ffunstehm, patte keisereene, fa jau minnehts, sawu lambar-lungu atsuhtijuse, lai sianu nefs, fa winnas „mihota Tereze no Paradis“ teek zaur to brihnum-dakteri redsiga darrita. Keisereene if gaddus preefch slimmenezes un winnas wezzafeem labbu dalku naudas mafaja, lai teem nebuhtu truhzibä jadsihwo. Arri no birkereem un semmes kahrtas laudim bij us Mesmera wehleschanobs daschi sanahfuchi; angsti un semmi lai buhtu par leezineekeem, fa Mesmers ar magnetes spehku slimibas proht dseedinah.

Sahle bij labbi patumsch, jo Mesmers pawehleja, lai fakkas gardines preefch lohgeem wels. Pee feenahm stahweja wiss apkahrt krehfli, bet paschä sahles widdü bij redsama sofa ar weenu galdu, kam apkahrt kahdi krehfli noliki. Us scha galda stahweja aisslehgti fastite.

Scho fastiti wissi kahrigi usluhkoja, pat lepnais Barta professors, lai gan netizzigi smihka, tomehr par maktu gribbeja sinnah, fas tur eelschä effoht.

"Gan redseet, kungs," fa Barta professors us sawa tuwala nabburga fazzija, "winsch muhs wissus apmahnihs. Winsch scho isdewigu laiku us tam walcoh, fa to smalco plehwiti pahrgreestis, fas slimmneezi azzu-raugu pahrwilkuse, un ta winsch us reisi par flaveenu dakteri tiks. Tai fastite buhs tahs smalcas greeschamahs leetas! Gan redseet, ihsta azzumirkli winsch lanzetti no fastes nems."

"Tas irr winsch gribbehs plehwiti pahrgreest, professor kungs," ta Ingenuus dakers Bartam atbildeja. "Scho slimmneezi us schahdu wihi ne weens neisdseedebs, fa Buhs to paschi labbi finneet."

"Kä lai greesch, tad tur ne fa naw ko greest? Nafis un lanzette redsechanas dsibflihai spehla ne-edohs, tad ta pa wissam nomirru. Kad redsechanas spehls azzim wehl irr un til tahda plehwite raugu pahrwilkuse, tad plehwiti pahrgreschoht azzis gan gai-schais paleek; bet pee Terezes ta naw."

"Kad winsch lanzetti nems un gribbehs Teresei azzis durt, tad es to nelauschu!" professors eesau-

zabs. "Man redsoht un dsirdoht ne weenam nau brihw, sinnatnibu un skaidru zilweka sapraschanu issmeet un par melleem nosazzi."

Sapulzejuschees fungi daschadi par Mesmeri run-naja, winnu us to beidsamu issmeedami. Us ween-reis Mesmers eenahza un fmeekleem gallu darrija.

Winsch weefsi ne apsweizinajis, ne us teem azzis mettis gahja us teesham us sahles widdu, bet sofa ar galdu un krehfleem stahweja. Waigs Mesmeram bij gan bahls, bet weenteesigs un duhschigs, un tad winsch taggad us sawa platscha stahwedams ar sawahm leelahm sillahm azzim weefsi uslubkoja, tad katis jutta, fa schis wihrs negribb peekrahpt, bet pats sawai funstei tizz.

Nu Mesmers atwehra fastiti. Wissi palikka tik luffu, fa ne dwašcas wilshanas newarreja dsir-deht, katis sawas kahrigas azzis us Mesmer dakteri metta. Likkahs, fa winsch to ne mas nemanna. Gluschi meerigi winsch krehfli panehmis nosehdahs, un likka rohkas fastite, kam atwehrts wahks pret weefsem stahweja.

"Nu winsch sawas strumentes — leetas — aems ahrä," Barta dakers nurdeja, bet pirms tam warreja atbildeht, atskanneja tohne — tik ehrmigi jauka — kas pascham gudrajam Barta professoram sirdi aissgrahba. Klaufitajeem brihnotees Mesmers spehleja tahfak; ar ween stipraki un jaukaki skanna sahli pildija; no sahhs skannas warreja just, fa ar waren leelu ilgoschanahs us kahda gaida, kaut jel ween-reis nahstu.

Un taggad arri tuwojahs zaur preefch kambari kahda balta dahma.

Winaa liddinajahs ar ween tuval, likkahs, fa kahjas tai ne mas pee grihdas nepeedurrahs, newis dsirdeht, bet redseht tik warreja, fa winna ar ween tuval nahza. Ta winaa tikka lihds sahles fleesknam un tur us reises palikka stahwoht, jo Mesmers sawu rohku pret winnu issteepa, aisleegdams, lai eelschä wehl nenah.

Nu katis azzis us dahmu greesa; wehl winnai aisseetas bij, wehl tumfiba pahr scho dailu meiteni waldija, bet jau waigs tai laipnigi smaidija, gaifmas pasauli apsweizinadams.

Wissi zeeta luffu. Mesmers issteuptu rohku no-laida un sahla atkal spehleht, tad galvu pagreesis, metta azzis us Terezes.

Winaa scho mirklu fajutta un gahja teesham us Mesmeri, bet winsch rahdija ar pirlstu us sofa, lai winna sehschotees.

Tereze tuhlin nosehdahs.

"Labbi eemahzita," Barta professors nurdeja. "Lo winni abbi sawa starpa nerunnajuschi, fa ta jadarra."

"Kad ar skannu warr aksu redsoschu darriht," Ingenuus dakers luffi fazzija, "tad jau riht pat sawas grahmatas fadedsinachu un palishchu par musikanti."

Mesmers beidsa spéhleht, zaur kam scho mahzitu fungu wallodai gals. Winsch no krehsla peezeblahs un tuwojahs Teresei, tad ar abbahm rohkahm winnai wirs galwas rinkus metta us tahdu paschu wihs, kā jau minnehts.

"Man azzis tā sahp, dohmaht fa ar nodedsina-tahm addatahm tiltu durtas," Terese paklussi teiza.

Nu Mesmers sawus pirkstus winnai pret paschahm azzim turreja un aiskahra lakkatu, ar fo azzis aiseetas.

"Nemm lakkatu no azzim un effi redsiga!" Mesmers pawehledams fazzijsa.

Terese lakkatu ahtri atrafija.

Sahlē leels klußums nomanname, jo if weens schinni azzumirklī aismirja dweschu wilst. Wissi kahrigi azzis us slimnezes metta — winnai nu waijadseja wesselai buht. Terese stahweja ar plaschi atwehrtahm azzim un us Mesmera luhkojahs, kas ne mas nekustejahs.

Nu meitene pirkstu pazehluſi us Mesmera rahdama lohti nobihjuſees präffija: "Wai zilweks tahds isskattahs?"*)

Mesmers neatbildeja, bet til metta ar galwu; tad rohkas fahndōs eespreedis sahka daschadi klannitees.

Tereje no bailehm eelseedjabs. "Bailes to redscht!" winna fazzijsa. "Schis zilweks krittis gar semmi. Kur Mesmers, rahdeet!"

"Es effi pats Mesmers," winsch teiza un gabja pee Terejes tuvak.

Schi druzjin farahwahs un winnu ar behdigahm azzim usluhloja. "Dohmaju, fa zilwela waigs spoh-schi spihd kā laima un preeks," winna fazzijsa, "un schis gihmis man leekahs pilns sahpju un behdu. Wai wisseem zilwekeem tahds waigs? Kur manna mahte?"

Paradis gaspascha us tam jau gaidija, sad meita faultu. Winna nahja ar aispalhtitahm rohkahm, preeka affara raudadama.

Bet Tereje nekehrahs mahtei ap lakklu, winna ee-bleedsahs un lissa rohkas preeks azzim.

Tereje, mihta meitin, skattees jel man azzis un atsibisti mahtes mihestiba!"

"Ta mannas mahtes halbs," Tereje preezigi ee-sauzahs un atnehma rohkas no azzim. Mahte pee meitas glužchi tuvu stahweja un winnu mihligi usluhloja.

"Wai Tu manna mahte? Ja Tu effi gan manna mahte, to no Lawahm azzim redsu, kas isskattahs kā patte mihestiba. Ak memmir kauj man Lawas azzis apluhloht."

Mahte noleeza galwu us preeskhu un taifijahs sawu behrnu nobutschoht, bet Tereje nobihjuſees atkal rahwahs atpakkat.

"Kapehz Tu man til bresmigi draude?" Tereje baitodamees präffija. "Atkahpees druzjin, Tu man ar to leetu azzis isdurſi."

*) Schobs wahrdus Tereje patte runnajuse, kā Kerner valters sawā grahmata 63. lapp. opleezina.

"Kas ta par leetu, behrnin?" mahte brihnedamees präffija. "Ussfatt' jel manni un sakli, kas ta par leetu mannā waigā, no fa Tu tā bihstees!"

Tereje pazehla rohku un rahdija us mahtes deggunu.

"Ta ta leeta," winna fazzijsa, "kas ta irr par leetu?"

"Cas jau mans deggups," mahte fmeedamees fazzijsa, un arri weesi gahrdi pasmehjahs.

"Schee degguni zilwela waigā isskattahs lohti bresmigi," Tereje eefauzahs. "Leekahs, itt kā ar deggunu man gribbetu azzis isbaddiht".)

"Es Jums parahdischhu, kā dusmigs zilwels isskattahs," Mesmers teiza, un abbas duhres rahdams, ar pahrgreestahm azzim un sakohsteem soh-beem gahja Teresei wirſū.

"Juhs gribbeet manni nonahweht!" winna ee-bleedsahs un tillo gar semmi nepakritta.

Baur scho israhdischanu, lai gan prasta bij, to mehr weesi pahrliezinajahs. Pat Barta professors newarreja leegt, fa winna redscht.

"Nudec, winna warr redscht, tas naw wis azzu apmahnishana un frahpschana," tā winsch wisseem dsirdoht fazzijsa.

"Kad pats Barta professors to falka, tad gan ne weens to newarrehs leegt, fa Tereje nu warr redscht," Mesmers ar skallu halsi ik weenam dsirdoht fazzijsa.

Professors farahwa peeri krunkas un islkahs, kā Mesmera wahrdu ne mas ne-effoht dsirdejis. Winsch nu gauschi noschehloja, fa tohs pahri wahrdus is-mettis, un lai gan bij ſhwis un ſhfs, winsch to mehr buhtu pulka naudas dewis, kad ne weens sahlē winna wahrdu nebuhtu dsirdejis. Bet jau bij par wehlu, weesi weens ohram preezigi ausis tschuhsteja: "Arri Barta professors taggad tizz, fa Tereje warr redscht; Mesmers pa teesi irr brihnuma-dakers."

Pa to starpu Tereje sawus wezzakus un raddus apsweizinaja. Bet winna par to ne mas nepree-zajahs, fa nu warr redscht. Pa preeskhu winna fawejus apsweizinajoht laipnigu waigu rahdija, bet schodeen gandrihs nifna isskattijahs.

"Sinnaju gan," winna behdigi fazzijsa, "fa redschtanu mannis par laimigu nepadarrihs. Pa preeskhu Juhs wissus redseju ar ſrbi, ween un warreju miheht! Taggad redsu Juhs waigu no waiga, un man ſrds drebb' redscht, kahdus no-flehpumus Juhs gihmis israhda! Bet kur tad mans funnihts, kas manni aksu buhdamu waddija, atsauzeet ſchurpu!"

Nu eelaida leelu melli funni no Bernardu ſlakas, kas Schweizu semme Alpu falnōs nosalluschohs usmekle.

(us preeskhu wehl.)

*) Terejes paschās wahrdi. J. Kerner.

Par preekeem un lustehm.

„Dishwe taggad dahrga un paleek gadda no gadda ar ween dahrgaka, ihpaschi leeläss pilsschtäss.“ Tä laudis weenad ween schehlojahs, un kad labbi ap-skattahs, tad teem daschureis taisniba. Bet leelaka dalka fasahli un sadahrdsina paschi us skunstigu wihsi sawu dishwi. Winni isdohd pulka naudas par preekeem un lustehm, kas ne mas preeki un lustes naw. Winni allojabs fazzidami, ka preeki un lustes dauds mafsa joht, effoht dahrga prezze, un teiz scho prezzi par jo labbu, jo wairak naudas par to isdohd. Mohdes wihi pirk fewim ik deenas jeb ik wallarus preekus retti bes „tik dauds un wehl kahdu kahdt“ beirisch, pee kam paklinu zigaru jeb papihrofus iskuhpina. Kad ihsti lustigi un preezigi gribb buht, tad waijaga wiham, grokam un schampameram flabbanus garris mohdinah. Seeweeshu zilts ne kad ne-ees us preekeem un lustehm, pirms naw gehrbuschahs uspuhstäss kleites, pirms naw pefsprauduschas grabbinu un tschabbinu, pirms naw apjohsfuschas asti ar kwasti, pirms naw peekneepejuschas fantes un bantes, kas ka farrog i gaisa pliwajahs.

Ehshana un dsershana wihrersehi un seeweeshi tahdä prahktä, ka preeka-un lustes deenas — gohdös waigoht ihpaschu ehdeenu un dschreenu, sinnams — lehtu jau nè. Preefsch kahdeem gaddeem us sem-mehm ehda gohdös prastus bet wesseligus ehdeenus, leela lohpa gallu ar kartupeem, sakappatas sarninas un heidsamo deen' kapostus ar gallu — par shmi, ka gohda-deenas pagallam; dsehra prastu brand-wihnu, paschu bruhwetu allu un no rihteen silt'allu — wiss labbi un lehti. Taggad waijaga zuhku zep-peschu, jehra zeppeschu, sohres zeppeschu, sakku zep-peschu un deesinn kahdu wehl nè; taggad waijaga dsert schehltina, limmena, pomeranzu, firscha, rummas, grokka, wiham, tehjas, kappijas, schampanera, un us preefschu warr buht arri putna-peenu dabbusim haudiht. Pilsschtäss preefsch ehdeeneem un dschreeneem to wahrdi tik dauds un tik gruhli, ka to newarr ne prast, ne usralstih; gohda-deenäss tad nemni no kanditera un wiham-pagraba finalko un labbo — wiss dahrgi mafsa, un kad tam gohda-deenas is-riktejam pascham tik dauds pee rohkas naw, tad leene, jo smalki waijaga wissam buht, un — laiki dahrgi. Laudis, kam masak pee rohkas, eenihst gandrifs ar weenu tohs, kam wairak. Kas ik neddelas tik 5 rublus warr isdoht, tas usflatta to, kas ohrtreif warr, par lohti laimigu, so laimas mahte wairak mihtjoht, nefä winnu. Täpat irr ar teem, kas ik deenas warr 5 jeb 10 rubli isdoht. Un gluschi täpat ar teem buhs, kas pa teesi baggati; tee desmit-smiltu-tuhkstofschu- un tuhkstofsch reisch tuhkstofschu-wihri arri weens ohtru eenihd. Jo wairak kahdam irr, jo wairak wihsch warr preekus un lustes sadabhuht un dishwes-laimi pirk. Tadeht arri kahdis pehz baggatibas dsennahs un kahro. Bet schis kah-

rums aislawe, ka pehz labbakahm leetahm nedsen-nahs, jeb kad arri zenschahs us ko labbaku, tad tas atkal tadeht noteek, lai warretu pee baggatibas kluht.

Par to wairak nerunna sim,zik naudas-kahriba labbu tikkumu noslahpe, zik nè; bet scho leetu un lauschu wallodu smalkaki apluhlosim, wai preeki un lustes dauds naudas mafsa un wai tas pateesiba: jo baggats jo laimigs.

Saprohteet labbi, mehs nesslawejam nabbadisbu par labbu un derrigu, nesmahdejam ne weenu, kas us gohdigu wihsi dsennahs, labbi pulka naudas pel-niht, lai neween to wissu waidsigalo cemantotu, bet arri preefsch mahjas, feewas un behrneem daschu labbu leetu pirktu, kas par waijadisbu pahraf, kad tik tas noteek ar tahdu prahstu, kas jaiku no nejauka, smuklu no nesmukla, derrigu no nederriga, gaischu no tumsha proht ischikt. Bet tee preeki un lustes, kas taggad mohde, irr lohti dahrga prezze, kas netikween nejauka, bet arri pa wissam nederriga leeta, t. i. tur naw ne tik dauds labbuma ka mels ais nagga. Ko schee preeki un lustes ik gaddus mafsa, ar to warretu daschureis wesselu duzzi behru audsinah!

Bet labbi ehst un dsert, smulkas un tihras drehbes, wesseliga un labbi eerikteta mahja u. t. pr., to newarr ne weenam leigt, to baggatais warr weegli sadabhuht, bet tas wissu labbaais un gohdigakais zilwels, kam no sawa rohku darba jadishwo, tas ne us desmitu dalku tik labbi newarr dishwoht. Tä laudis dohma un turra to par pilnigu pateesibu.

Labbi. Apfattisim rohku-darbneeka un baggata dishwi. Es esfu tas baggatais, kas 10 rubli ik deenas, Tu tas tschaklakais strahdneeks, kas par neddelu 5 rubli isdohd. Tä starpiba leela, bet mehs abbi, prahta-wihri, tai leeta weens ohram gluschi lihdsigi, ka kahdis ik deenas no ehdeena un dschreena pahrtiesam. Kad es wairak darru, ehdru im dsehru, nefä firds pretti nemni, tad tas man par sfahoi, un Lewim, kas par 15 kappeiku pussdeenu noturreja, Lewim ik deenas labbums, jo es par maliti 1 rubli aismafsa (bes wiham rehltina). Tu nostrahdjees, tadeht Lew suppa, sfahposti un kartupeli, galla un maihe brihnum brangi smelke, eet pee firds; schahda barriba Lew mees' un dwehselfi spirossina. Es puss-deenä ehdu daschadus kahrumus un labbuminus, peezas jeb wehl wairak riktes, bes tam wehl paschöss seemas svehftöss prischas pahftes. Prahtigs buhdams es arri newarru wairak ka til pachsties, tä ka Tu, un kad nu abbi mannam ka: deesgan! tad Lewim par 15 kappeiku ta patte jushana, tas pats labbums, kas man par 1 rubli. Tikkai man sché sfahde, jo prahta zilwelam buhdamam man newai-jadseja wessela rubka „noehst“, jeb lä neprahligam par dauds ehst un zaur tam wesseliba maitaht. Schinni leeta es pret Lewi esfu tihrais nerris. Schi leeta tä saprohtama: tee dahrgi ehdeeni teel preefsch mannis pirkli, zepti un wahriti ne tadeht, ka tee

man derrigaki buhtu, nēkā prasti, bet tapebz, fa man un manneem baggateem heedreem wairak tāhs naudas ko isschkehrdeht. Manni ehdeeni pa dattai labbak smekke, nēkā Tawi, bet man tee ne-eet tā pee firds, un ja arri pee firds eetu, tad es atkal pahrehdoħs. Es effu ar Lewi salihdsinajotees wissu leelakais nerris: es tibzchi naudu isschkehrschu, lai warretu kā wepris barrotees, jeb par teem 85 kap., kas kātru deen' warretu atliftees, par teem samaitaju duhschu, mahgu un wesselibu, un nederru wairs us preeleem un lustehm. Bes tam man wehl 9 rubki preefesch- jeb pebz pufseenas isdohdami, us ko tee wehl manni nelahrdinahs?

Bilwela meesiga dabba tā raddita, fa tai if deenas tik un tik dauds ehdeena-dattu waijaga, kur slahpelis, slahbells, balsis, fosfors, fahls, kalkis u. t. pr., ristigā mehrā samaisiti; zittu labbak u leetu mahga no wiss dahrgakeem eldeeneem newarr is-wilkt. Kad wairak kā waijadfigs no tahdahm leetahm mahgai doħd, t. i. par dauds ehd, tad eelschahm diw kahrtigs darbs, jo tāhs pahrankahs dakkas zaur swihschahu u. t. pr. atkal no meesas jaſkappe ahrā, zittad zilweks paleek flims. Gekschas zaur tahdu pahreezigu darbu paleek ar laiku tadħsu slahbanas, tā fa ne fawwia peenahkama darba newarr isdarriħt, un tad zilweks — atkal flims.

(Us preefshu wehl.)

Kā weena few wiħru ismekke.

Daschureis gaddahs dahmahm, kas bes raddeem un wezzakeem, reisochana pahr juhru, un tad sin-nams, fugga kapteinam par to ja-atbild, fa tħad-dam seeweschani ne kahds fliskums nenoteek. Kad nu kahds mihles libas stikkis us juħras gaddahs, tad no weenas un oħras pusses kapteinam padohma prassha.

Tā arri Morgan kapteinam brauza kahda jauna dahma liħdsi, un no newišchu gaddijahs, fa trihs fungi, kas arri us fugges bij, scho dahmu eemih-leja. Dahmai wiċċi trihs patifka, nu ta nesinnaja, furru nemt, furru atstumt; winna tadehk kapteinam padohma prassha.

"Kad kahdu deen' jaħus laiks un weħja nar," kapteinis teiza, "tad nahzeet us fugges augħċha, kur masti un sehgeli. Kā proħtam, wiċċi trihs fungi buhs Jums tuwu. Es ne weenam nesinnoht lisschu laiwi gattawu turreħt; Juhs nedohmajoh leżżeet no fugges juhrā un skattatees, kusch no teem fungiem Jums pakka leħx. Es par to gaħda schu, fa slahde ne weenam nenotiks."

Ne ilgi pebz tam bij jaunka deena, un dahma kapteinam padohmam klausidama leħza juhrā. Tai pasċha azzumirkli diwi no teem fungiem leħza dahmai vallet. Likk wiċċi trihs isglahbti, bet dahma nu atkal nesinnaja, kusch no teem diweem tas labbakais. Kapteinam waijadseja atkal ar sawu padohmu

liħdseht. "Nemmet to tresħo, kas Jums pakka juhrā neleħza," kapteinis teiza. "Schis irr par abbeem prahligħi un buhs arri ta's labbakais wiħrs laulibā." — Dahma kapteinina padohmu paklausija, un winnai nebix ko scheħlotees. S. N.

Graudini.

Par leelu dauds weħleschanahs irr negudreem zil-wekeem par iħsto dellamu feħrgu, kas teem wissus preekus apriji.

Bilweli irr tik ehxmigi, fa winni labbak nosleħp-tahm leetahm klausa, nēkā atħiħschananai. Praħts nē, bet bailes walda zilwelus.

Grahmata laista is Schimbuteem.

Mannes mihles drauges
| Cholem, Gulim, Valoijim — Indrifeli!

Tawes weħstule-grahmates, lo es esme lassijuse, irr tik għidre, fa esme puressi stundu laile hriħnejes ħeġi un faww-pil-mizzie esme groħsejies no weenem pakau sej̄ us oħtem un esme fassejjes faww-wegħżejj īsmak aktar. Kad wisses apakkes noplħiħu sej̄ un fa man westle diwe meħ-nese nebuhs wairs jaħasse, — par to? par to. Redje, mihles Indrifelles, par to, fa Tewem naue ġluu sej̄ pilne ppeeze prah, bet ja Tewem irr zetra ween, tad turr schite pasejhe tik zejt kohp, fa Sihħes faww-sej̄ weħrdines eels faww-naudes makemm; tad Tu buhx sej̄ għidres, fa Tu sapratte sej̄, fa zilwexem — wai winnes ehduses wai ne-ehduses — buhs wiss galwe turreħt tafne us augħċha, bet ne deggunes ween un tad winnes għibbi żelt faww-a stejn ġluu sej̄ pilne, sakemm u runzem, kas faww-a stejn — kad winnes tiħres — zell us augħċha ar leel ċiex rikemm, bet fa winnes dublaines un pintaixi tħad winnes ne ma's nezellejjes, bet slahw ġluu sej̄ meerige un klu.

Kad Tu nu teżżejse us mannem, kas man par dal-lexx ar funnem wa' sakemm, ar runzem un kakkem? tad Te-wim warre pateikt to: la zilwexem dassem leelis liħdixx is-ħeġġi kahħadha. Lai winnes buhha Deewi sinn zik leelis pulles — fateek labbale, fa zilwexem eels faww-beedribem — eels lepnem nammem, — lai winnes buhha Deewi sinn zik ma'jez pulles — un fa wilkes irr eels feħtem, aploħhem un nammem un fuħtem dauds pulle waitke fa-eels qilliem tumsej mesem.

Scho reise mannes papiħre kummajes par ma'jek, tad-dejha es rakistha Te-wim pulle wairak, kad mannem buhs leelakas papiħres. Bet kad Tu weene meħre melle well-tahdes ammatax un weetex, kur warra tafset labbes septes un rebbes, tad nahze surp pee mums us Simbulem par wezzakem walix wezzakem, tē ġej pulle naudes, pulle see-wiċċes un pulle zilwexem un tik mulxes fa-pulles.

Oħiħo weßelex, notiħre faww-a stejn ġluu sej̄ un tad zell winne labbe augħste! Kā Te-wim waijadfigs kahdes padohmes, tad raksta atkal soħħugħal jeb

Tawem firrmem draugem
Nebbe Schmullem.

Aħbil dedams reda teħbi A. Leitan.

No Bensures atmeħleħihs.

Riħga, 3. Februari 1872.

Drikkejts un dabbujams pee bil-ħoru un graħmatu-drikketajha Ernst Plates, Riħga, pee Peħter-basnijas.